

## Kapyá atu ba Pol ható hi

# Kolosi

## Abô môn

Pol ható kapyá êntêk hadêñ avômalô êvhavîñ anêñ Kolosi. Pol minj bôk hi Kolosi ami. Ma donjom Epaplas bôk hamô Epesus ba halanô Pol anêñ abô ba hêvhavîñ. Êñ ma hawa Abô Mavi êñ ba hi hanan bêñ hadêñ avômalô Kolosi.

Kêdônwaga abôyanj êv auk lokbanj hadêñ avômalô êvhavîñ anêñ Kolosi. Ba intú Pol ható ek epesan inîñ auk lôk embatho inîñ êvhavîñ lonj.

Hamô koladônj ma ható kapyá êntêk hadêñ 60 AD la.

### *Pol hanan anêñ lamavi*

<sup>1</sup> Ya Pol, Yisu Kilisi anêñ aposel hathak Wapômbênj da anêñ lahavîñ lôk alalôaniñ aiyanj Timoti, yai ato kapyá êntêk <sup>2</sup> hadêñ avômalô mathên takatu ba êmô majanj anêñ Kolosi. Mólô ma yêlôaniñ aiyanj takatu ba ômô havîñ Kilisi.

Alalôaniñ Kamik Wapômbênj anêñ wapôm lôk labali êmô imbinj mólô.

### *Mek leñjñmavi hathak avômalô Kolosi*

<sup>3</sup> \*Yêlô atênj mek ma athak ananj leñjñmavi wak nômbênj intú hathak mólô hadêñ Wapômbênj, alalôaniñ Anyô Bêñ Yisu Kilisi anêñ Lambô <sup>4-5</sup> \*ek malê nena bôk alanjô nena mólô ôêv malemim ek nôm mavi takatu ba Wapômbênj bôk hapôpêk

---

\* **1:3:** Ep 1:15-16      \* **1:4-5:** Ep 1:15; 1Pi 1:4

yôv ek môlô hêk malak leŋ. Môlô bôk olaŋô abô hathak nô mavi takêŋ yôv halôk Wapômbêŋ anêŋ Abô Mavi atu ba avanôŋ. Aêŋ ba yêlô alaŋô nena môlô ôêvhaviŋ Yisu Kilisi lôklokwaŋ ba lemimhaviŋ avômalô mathenŋ lôkthô. <sup>6</sup> Abô Mavi êŋ bôk halêm ek môlô ma lêk hik anôŋ ba hêv liŋsiŋ havenŋ pik lôkthô. Hatôm atu ba bôk hadum hadêŋ môlô hadêŋ wak atu ba olaŋô lôk oyala abô avanôŋ hathak Wapômbêŋ anêŋ wapôm aleba lêk. <sup>7</sup>\*Eaplas bôk hadôŋ môlô hathak abô êŋ yôv. Yani ma yêlôaniŋ aiyaŋ ba hadum ku haviŋ yêlô ma yêlô leŋiŋhaviŋ yani. Yani ma Kilisi anêŋ anyô ku majaŋ te ek hêv môlô sa. <sup>8</sup> Ma bôk hanaŋ hadêŋ yêlô hathak môlônim lemimhaviŋ takatu ba Lovak Mathenŋ hêv.

<sup>9</sup> \*Waklavôŋ abô êŋ hayô ek yêlô ma miŋ atak mek ek môlô ami. Ma athak atenŋ mek ek Wapômbêŋ anêŋ Lovak Mathenŋ nê m auk loma-loma êndêŋ môlô ek noyala Wapômbêŋ anêŋ la-haviŋ katô. <sup>10</sup> Yêlô atenŋ mek êŋ ek môlô nô môtô êtôm Anyô Bêŋ anêŋ lahaviŋ ek indum yani lamavi esak nô mbêŋ atu ba môlô udum. Êŋ ma tem unim ku mavi lomalama injik anôŋ lôk auk hathak Wapômbêŋ tem indumbak bêŋ. <sup>11</sup> \*Ma embatho môlô loŋ esak lôklokwaŋ lôkthô atu ba halêm anêŋ yanida anêŋ lôklokwaŋ lôkmaŋgiŋ ek malaiŋ la hapôm môlô, ma numiŋ lôklokwaŋ lôk nô môtô malinjaô. <sup>12</sup> \*Ma nô mbôam ba nô nê m lemimmavi êndêŋ Kamikbêŋ. Yani hêv athêŋ hadêŋ môlô ek noja unim sam imbiŋ avômalô mathenŋ takatu ba

\* **1:7:** Kol 4:12; Plm 23      \* **1:9:** Ep 1:16-17      \* **1:11:** Ep 1:19;  
3:16      \* **1:12:** Ep 1:11,18

êmô anêḡ loḡ deda. <sup>13</sup> \*Yani hawa alalô vê hêk momaḡiniḡ anêḡ lôklokwaḡ ba hadô alalô hamô Namalô anêḡ loḡ lôkliḡyak kapô. Yani lahaviḡ Namalô êḡ ba <sup>14</sup> \*Namalô êḡ iyom intu hêv alalôaniḡ kambom vê ba halate alalô hale yaiḡ.

*Kilisi hamô nômkama lôkthô vuliḡ*

<sup>15</sup> \*Kilisi hawa Wapômbêḡ atu ba anyôla miḡ hatôm êḡjê ami anêḡ dahô. Yani ma Wapômbêḡ nakaduḡ môm ba hamô vuliḡ ek nômkama lôkthô atu ba Wapômbêḡ hapesaḡ. <sup>16</sup> Hathak Kilisi ma Wapômbêḡ hapesaḡ nômkama lôkthô anêḡ leḡ lo pik, vi ma hatôm nagê ma vi ma miḡ hatôm nagê ami hatôm aḡela lôk iniḡ avaka ma iniḡ ḡê bêḡbêḡ lôk lôklokwaḡ takatu ba hêk kapô. Hapesaḡ nômkama lôkthô hathak Kilisi ek nêḡ athêḡ bêḡ êḡdêḡ yani. <sup>17</sup> \*Kilisi hamô hamômḡ vêm ka nômkama lôkthô habitak. Ma havaloḡ nômkama lôkthô loḡ ba intu êḡmô tiḡiḡ. <sup>18</sup> \*Yani bôk hadum ba avômalô ôdôm êvhaviḡ lôkthô ibitak ba intu hamô hatôm avômalô êvhaviḡ lôkthô iniḡ wakadôk. Ma thêlô ma yani liḡkupik. Yani ma anyô môm atu ba haviyô anêḡ ḡama ek avômalô ḡama lôkthô ba intu hamô vuliḡ ek nômkama lôkthô. <sup>19</sup> \*Wapômbêḡ lamavi ek anêḡ auk lôkmala lôkthô hamô Namalô kapô. <sup>20</sup> \*Hathak Kilisi Wapômbêḡ hapôpêk loḡôndê ek etauviḡ nômkama sapêḡ anêḡ leḡ lo pik ek nêḡmô labali imbiḡ yani. Hadum nôḡm êḡ hathak Kilisi anêḡ thalaleḡ atu ba haḡgasô hathak a.

---

\* **1:13:** Luk 22:53; Ep 2:2      \* **1:14:** Ep 1:7      \* **1:15:** Jon 1:18;  
 2Ko 4:4      \* **1:17:** Jon 1:1; 8:58      \* **1:18:** Ap 26:23; Ep 1:22-23;  
 ALK 1:5      \* **1:19:** Kol 2:9      \* **1:20:** Ep 1:10

21 \*Sêbôk ma môlô ômô daimbô ek Wapômbêḡ. Ba udum kambom lomaloma ba intu unim auk hapôlik hathak yani. 22 \*Ma doḡtom lêk hathak Kilisi anêḡ ḡama liḡkupik, hatauviḡ môlô ek nôômô labali imbiḡ yani lôk mathêḡ ma mabuḡ lôk kambom mi êḡjêk yani ma. 23 Aêḡ ba nobaloḡ unim ôêvhaviḡ loḡ ba numiḡ lôklokwaḡ ek miḡ nupu ami. Ma nônêm malemim ek nôm mavi takatu ba Abô Mavi hik thô ma miḡ notak ami, êḡ ma tem nôpôm mek mavi takêḡ. Môlô bôk olaḡô Abô Mavi êḡ yôv. Ma bôk enaḡ bêḡ hadêḡ avômalô pik luvuluvu. Ya Pol intu, Abô Mavi êḡ anêḡ anyô ku.

*Pol hêv avômalô mathêḡ sa*

24 Ma lêk yalenmavi hathak vovaḡ takatu ba hapôm ya ek nêm môlô sa. Kilisi bôk hawa vovaḡ vi, aêḡ ba anêḡ avômalô êvhaviḡ tem neja vovaḡ êḡ vi imbiḡ. Thêlô ma yani liḡkupik ma vovaḡ êntêk ba yahawa hêv Kilisi anêḡ liḡkupik sa ek vovaḡ sapêḡ atu ba Kilisi hawa ni êyô anêḡ daḡ. 25 \*Wapômbêḡ hêv ku hadêḡ ya ba yahabitak avômalô êvhaviḡ iniḡ anyô ku ek yanaḡ anêḡ abô lôkthô bêḡ êndêḡ môlô avômalô loḡ buyaḡ. 26 \*Abô êḡ ma abô lôk kup ba bôk havuḡi hêk loḡ kapô ek avômalô bôsêbôk bôlada halêm ba halêm. Ma doḡtom lêk hik thô halêm yaḡ ek anêḡ avômalô mathêḡ. 27 Wapômbêḡ lahaviḡ thêlô neyala abô lôk kup êḡ. Ma abô lôk kup êḡ ma abô lôkmangiḡ anôḡ atu ba habitak ek nêm môlô avômalô loḡ buyaḡ sa hatôm hêv avômalô Israêl sa. Ma abô lôk kup êḡ ma aêntêk. Kilisi hamô môlô ḡê loḡ

\* 1:21: Lom 5:10; Ep 2:12      \* 1:22: Lom 5:10; Ep 5:27      \* 1:25:

Ep 3:2,7-8      \* 1:26: Lom 16:25-26; Ep 3:5,9

buyañ kapô ba intu ôêv malemim ek nômô Kilisi anêñ lôkmañgin kapô. <sup>28</sup> Aêñ ba intu yêlô anañ Kilisi bêñ hadêñ avômalô sapêñ. Yêlô adôñ lôk anañ abô lôklokwañ hathak auk mavi sapêñ ek thêlô lôkthô nimbatak nê mabuñ anôñ imbiñ Kilisi ek ini nêmo Wapômbêñ ma. <sup>29</sup> \*Ba intu yahadum ku bêñ lôk vovanik hathak Kilisi anêñ lôklokwañ atu ba hadum ku bêñ hamô yakapôlôñ.

## 2

<sup>1</sup> Yalenhaviñ môlô noyala nena yahadum ku lôk vovanik bêñ ek môlô lôk avômalô Laodisia lôk avômalô êvhaviñ lôkthô atu ba miñ bôk êyê ya ami. <sup>2</sup> Yahadum ku êñ ek yambatho môlô lôkthô kapôlômim loñ ek nosak doñtom lôk lemimbiñ am ek noja auk lôkmañgin sapêñ ek noyala Wapômbêñ anêñ auk atu ba havuñi katô. Auk êñ ma Kilisi da. <sup>3</sup> \*Ma auk lôkmañgin lôk auk bêñ sapêñ havuñi hamô yani kapô hatôm payen mavi ek nêmo alalô sa.

<sup>4</sup> \*Yahanañ abô takêñ ek anyôla miñ êmbôv môlônim auk esak abô lêlêyañ mavi la ba esau môlô ami. <sup>5</sup> \*Miñ yahamô haviñ môlô ami, ma doñtom yadahôlôñ hamô haviñ môlô. Ma yahayê môlô ômo thêthôñ mavi ba ôêvhaviñ Kilisi lôklokwañ ba intu yalenhaviñ ma anôñ.

### *Lôkmala lukmuk*

<sup>6</sup> Bôk owa Yisu Kilisi hatôm unim Anyô Bêñ yôv. Ba intu nômô imbiñ yani aêñ iyom. <sup>7</sup> \*Numiñ lôklokwañ êtôm alokwañ lôk ñgalôk ma nodav

\* **1:29:** Ep 3:7,20; Plp 4:13      \* **2:3:** 1Ko 1:24,30      \* **2:4:** Lom 16:18  
\* **2:5:** 1Ko 5:3      \* **2:7:** Ep 3:17

unim ôêvhaviņ êyômô yani ek unim ôêvhaviņ imbitak lôklokwanj êtôm atu ba bôk êdôņ mômô. Ma nônêm lemimmavi êndêņ Wapômbêņ êtôm ñaņ hasôv halôk bôņ.

<sup>8</sup> Noyabiņ am dedauņ mavi ek avômalô vi miņ nesau mômô esak auk pik lôk abô takatu ba hayovak oyaņ ami. Ôêvhaviņ iniņ abô ma hatôm etak o halôk kola kapô. Thêlô ewa auk takêņ halêm anêņ auk bô lôk ñgôk takatu ba eyabiņ pik ma miņ Kilisi ami <sup>9</sup> \*ek malê nena Wapômbêņ anêņ auk lôkmala sapêņ hamô Kilisi liņkupik kapô. <sup>10</sup> \*Yani hamô vuliņ ek lôklokwanj lôk athêņ bêņ lôkthô. Mômô ômô haviņ yani ba intu Wapômbêņ hêv anêņ lôkmala hadêņ mômô ba lôkmala êņ intu haņgasô hayô mômô vôv. <sup>11</sup> \*Ma tabô engothe kupik hik anôņ hamiņ mômô takatu ba ôêvhaviņ Kilisi. Miņ engothe kupik hathak baheniņ ami. Mi, Kilisi da hadum ku hêk mômô kapôlômim ba hadabêņ mômônim kapôlômim bô vê. <sup>12</sup> \*Ba uthik ñaņ ma Wapômbêņ halav mômô haviņ Kilisi. Ma hathak unim ôêvhaviņ Wapômbêņ anêņ lôklokwanj atu ba hik Kilisi liņ ma hik mômô liņ haviņ.

<sup>13</sup> \*Sêbôk atu ba Kilisi miņ haņgothe kapôlômim bô vê ami denaņ, ma kapôlômim bô êņ havalonj mômô lonj ba udum kambom lomaloma lôk ômô hatôm ñê ñama. Êņ ma Wapômbêņ hêv unim kambom sapêņ vê ba hadum ba ômô lôkmala haviņ Kilisi. <sup>14</sup> \*Sêbôk ma alalô leņiņôndôņ kôtôņ ba abuliņ abô balabuņ ba intu tem injik i liliņ ba nêm

\* **2:9:** Jon 1:14,16      \* **2:10:** Ep 1:21-22      \* **2:11:** Lom 2:29

\* **2:12:** Lom 6:4      \* **2:13:** Ep 2:1,4-5      \* **2:14:** Ep 2:14-16; 1Pi

2:24

vovaņ êndêņ alalô. Ma donțom Wapômbêņ hamiņ abô balabuņ anêņ vovaņ takêņ loņ siņ ba hik loņ hathak a haviņ Kilisi. <sup>15</sup> Ma hathak Kilisi anêņ ŋama hathak a, ma Wapômbêņ hamô ŋgôk bêņbêņ lôk ŋgôk lôk athêņ lu ba hêv iniņ nômka ma vovak vê. Vêm ma halom thêlô ba hi hadô hamiņ avômalô maleņiņ ma hêv mama bêņ hadêņ thêlô.

*Abô hathak ŋê pik iniņ balabuņ*

<sup>16</sup> \*Aêņ ba ŋê doho etatale môlô hathak nôm takatu ba oaņ lo unum ma waklavôņ ôêv yeņ lo waklavôņ ayôņ lukmuk ma waklavôņ Sabat, êņ ma miņ nodanô iniņ abô ami.\* <sup>17</sup> \*Nôm takêņ lôkthô ma yaôna ma hatôm dahô atu ba halêm hamôņ ek alalô nagê vêmam ka miņ nôm anôņ embeņ yam. Ma nôm anôņ êņ ma Kilisi da. <sup>18</sup> Avômalô doho esopa iniņ auk bô ba ebam i oyaņ hathak iniņ kobom êv yeņ. Thêlô enaņ nena thêlô etauviņ i ba esopa iniņ niaviņ takatu ba êyê ba intu êv yeņ hathak aņela. Miņ notak i ek netatale môlô ba nênem unim vuli mavi vê ami. <sup>19</sup> \*Ŋê êņ miņ evaloņ Kilisi atu ba hatôm leņviņkupik anêņ wakadôk loņ ami. Leņviņkupik êņ ma ŋê êv haviņ Kilisi. Ma hathak hayabiņ leņviņkupik êņ lôkthô dedaņ mavi ek nimbitak lôklokwaņ ba nedahaliņ i mavi ma nindumbak esak lôklokwaņ atu ba Wapômbêņ hêv.

<sup>20</sup> \*Môlô bôk oma yôv haviņ Kilisi ba intu ŋgôk takatu ba eyabiņ pik êntêk ma miņ eyabiņ môlô

\* **2:16:** Lom 14:1-13      \* **2:16:** ‘Sabat’ ma abô Hiblu ma anêņ ôdôņ nena, ‘Waklavôņ neja lovak.’      \* **2:17:** Hib 8:5      \* **2:19:** Ep 2:21; 4:16      \* **2:20:** Gal 4:3,9; 1Ti 4:3

ami. Ma osopa pik anêḡ balabuḡ hatôm pik hayabiḡ mômô denaḡ eka? <sup>21</sup> Pik anêḡ balabuḡ hanaḡ nena, “Miḡ ombaloḡ ami! Miḡ nonḡwaḡ ami! Miḡ ôsôm ami!” <sup>22</sup> \*Balabuḡ takêḡ halêm anêḡ avômaloḡ pik iniḡ auk lôk iniḡ abô takatu ba êdôḡ ba enaḡ hathak nôm takatu ba aḡ lo anum iyom vêm ma mi. <sup>23</sup> Nê takatu ba êdôḡ balabuḡ takêḡ esonḡ nena balabuḡ êḡ ma auk mavi ek nêm avômaloḡ sa ek nêḡnêm yeḡ lôk nêḡnêm vovaḡ êndêḡ leḡviḡkupik ek indum Wapômbeḡ lamavi. Ma doḡtom mi, balabuḡ takêḡ miḡ hatôm nêm avômaloḡ sa ek netak iniḡ thethaḡak ami.

### 3

#### *Alalô aviyô ba awa lôkmala haviḡ Kilisi*

<sup>1</sup> \*Aêḡ ba Wapômbeḡ bôk hik mômô liḡ haviḡ Kilisi ba ômô lôkmala. Ma lêk Kilisi hamô Wapômbeḡ baḡ vianôḡ hamô malak leḡ. Ba intu nômô lêlê esak nômkama malak leḡ iyom. <sup>2</sup> \*Ma nômêm auk esak nômkama vuliḡ, ma miḡ nômkama pik ami. <sup>3</sup> Mômô bôk oma yôv ba unim lôkmala hakopak hamô haviḡ Kilisi atu ba hadahaliḡ haviḡ Wapômbeḡ. <sup>4</sup> Kilisi ma mômônim lôkmala ba anêḡ waklavôḡ endelêm ma tem nôlêm yaḡ imbiḡ yaḡi lôk anêḡ lôkmaḡḡiḡ.

<sup>5</sup> \*Aêḡ ba uḡgwik kambom pik sapêḡ atu ba hamô mômô kapôlômim vônô: sek waliliḡ lôk auk lôḡḡôlôḡ ma thethaḡak lôk leḡḡiḡhaviḡ kambom lôk maleḡḡikilik hathak nômkama. Maleḡḡikilik ma

---

\* **2:22:** Mat 15:9      \* **3:1:** Mak 12:36; 16:19; Ep 1:20      \* **3:2:**  
 Mat 6:33      \* **3:5:** Lom 6:6,11; Ep 4:19; 5:3-6



hatôm êv yeŋ hathak ŋgôk. <sup>6</sup> Avômalô leŋôndôn kôtôn intu ethak idum nôm takên ba intu tem nêpôm Wapômbên anên lamaniŋ. <sup>7</sup> Sêbôk ma môlô ômô aên ba osopa loŋôndê kambom takêntêk haviŋ. <sup>8</sup> \*Ma doŋtom lêk ma notak kambom sapên atu ba hamiŋ môlô kapôlômim aêntêk: lemimmaniŋ lôk lemimŋaŋa ma kapôlômim kambom lôk onaŋ abôma hathak avômalô vi lôk onaŋ abô kambom. <sup>9</sup> \*Môlô bôk otak kapôlômim bô lôk anên kambom lomaloma yôv. Ba intu miŋ nonaŋ abôyaŋ êndên môlôviyaŋ ami. <sup>10</sup> \*Ma lêk owa kapôlômim lukmuk. Ma wak nômbên intu ma Wapômbên atu ba hapesaŋ kapôlômim lukmuk êŋ hadum ek imbitak êtôm yanida anên dahô ek noyala yani mavi anôn. <sup>11</sup> \*Ba intu avômalô takatu ba bôk ewa kapôlônŋiŋ lukmuk yôv, lôkthô ma êtôm doŋtom iyom. Avômalô Israeŋ lôk avômalô loŋ buyaŋ, ma vi atu ba eŋgothe kupik lôk vi atu ba miŋ eŋgothe ami, ma vi atu ba ŋê kamuŋ lôk vi atu ba alonaŋ anôn, ma vi atu ba êmô alaŋsi vibiŋ lôk vi atu ba idum ida iniŋ ku, lôkthô êtôm doŋtom iyom. Kilisi intu bên ek nômbên takên lôkthô ba hamô haviŋ alalô sapên.

<sup>12</sup> \*Wapômbên lahaviŋ môlô ba bôk habi baŋ hayô hêk môlô ek numbitak anên avômalô mathen. Ba intu numbuliv am siŋ esak kobom leŋiŋhiki hatôm vovaŋ halin anyô lôk nundum mavi êndên anyô yaŋ ma notauviŋ am ba nômô labalina lôk maliŋyaô. <sup>13</sup> \*Ma anyô te hawa auk lokbaŋ hathak

\* **3:8:** Ep 4:25-29; 5:4      \* **3:9:** Ep 4:22,25      \* **3:10:** Ep 4:24

\* **3:11:** Gal 3:28      \* **3:12:** 1Pi 2:9      \* **3:13:** Ep 4:2,32

yaŋ ma embalon kapô lon. Ma malem thêlêv hathak anyô yaŋ ma otak anêm kapôlôm kambom êŋ. Anyô Bêŋ bôk hêv anêm kambom vê yôv, ba intu undum aêŋ iyom. <sup>14</sup> \*Ma ôkôk leŋiŋhaviŋ êyôngêk nô m takêŋ vôv. Leŋiŋhaviŋ havalon lôkthô lon majan anôŋ.

<sup>15</sup> \*Môlô lôkthô bôk othak donjom ba ubitak Kilisi anêŋ liŋkupik donjom ba halam môlô ek nô m yôhok imbiŋam. Ba intu notak Kilisi anêŋ yôhok ek eyabiŋ môlô kapôlômim. Ma nô nê m lemimmavi êndêŋ Wapômbêŋ wak nô mbêŋ intu sapêŋ.

<sup>16</sup> \*Nô mbôlô Kilisi anêŋ abô ê m kapôlômim siŋ ek nô ndôŋ lôk uŋgwik auk mavi sapêŋ thô imbiŋ am. Nô nê m yeŋ atu ba hêk Wapômbêŋ anêŋ kapya yeŋ lôk yeŋ mathêŋ lôk yeŋ atu ba Lovak Mathêŋ hêv ek nô nê m lemimmavi êndêŋ Wapômbêŋ êndôk kapôlômim. <sup>17</sup> \*Nô mkama lôkthô atu ba môlô udum ba onaŋ ma nundum lôkthô esak Anyô Bêŋ Yisu Kilisi anêŋ athêŋ. Ma hathak yani ma nô nê m lemimmavi êndêŋ Kamik Wapômbêŋ.

*Pol anêŋ abô hadêŋ nê mathêŋ lodôŋlodôŋ*

<sup>18</sup> \*Môlô avi lôk anyô, nô m unim anyô vi biŋ. Êŋ ma mavi ek avi atu ba hasopa Anyô Bêŋ.

<sup>19</sup> \*Ma môlô anyô, lemimimbiŋ vô nimi ma miŋ nosaŋ i ami.

<sup>20</sup> \*Ma môlô avômena, nô wê lemami lo lemtami iniŋ abô sapêŋ vi biŋ. Nô m êŋ hadum Anyô Bêŋ lamavi.

---

\* **3:14:** Lom 13:8-10      \* **3:15:** 1Ko 12:27; Ep 4:4; Plp 4:7      \* **3:16:**  
 Ep 5:19      \* **3:17:** 1Ko 10:31; Ep 5:20      \* **3:18:** Ep 5:22      \* **3:19:**  
 Ep 5:25      \* **3:20:** Ep 6:1

21 \*Ma môlô lami miñ nosañ i kakapuk ami, êñ ma tem undum nalumi maleñiñ tiyamtiyam.

*Pol anêñ abô hanañ hadêñ ñê ku lôk anêñ alañsi*

22 \*Ma môlô vi atu ba lôk alañsi, nôwê unim alañ iniñ abô sapêñ vibiñ. Ma unim alañ hamô mena mi la, ma nundum iniñ ku dedaun mavi. Ma miñ nundum unim ku mavi êndêñ wak takatu ba yani hamô ek nêñ lamavi êndêñ yani iyom ami. Mi, nôkô ek Anyô Bêñ ba nundum unim ku sapêñ lôk kapôlômim. 23 Ba intu ku alêla takatu ba udum ma nundum lôk kapôlômim êtôm udum Anyô Bêñ anêñ ku ma miñ ñê pik iniñ ami. 24 Êñ ma oyala nena ku takatu ba udum ek unim anyô bêñ, êñ ma Anyô Bêñ Kilisi anêñ ku ba lemimimbi nena tem injik ku anêñ vuli sam êndêñ môlô. 25 \*Ma doñtom opalêla takatu ba idum kambom ma tem neja kambom êñ anêñ vuli viyañ. Wapômbêñ hathak hadum aêñ hadêñ avômalô lôkthô ba miñ lahabi iniñ athêñ ami.

## 4

1 \*Ma môlô alañsi takatu ba unim ñê ku êmô, noyala nena unim Anyô Bêñ doñtom aêñ iyom hamô malak leñ. Ba intu nundum kobom thêthôn lôk mavi êndêñ i.

*Pol hapôvîñ thêlô ek neteñ mek*

2 \*Môlô nôñêm lêlê ba noteñ mek lemimvidon lôk nôñêm lemimmavi êndêñ Wapômbêñ. 3 \*Ma noteñ mek ek yêlô imbiñ ek Wapômbêñ nêñ balan

---

\* 3:21: Ep 6:4    \* 3:22: Ep 6:5-8    \* 3:25: Lom 2:11    \* 4:1: Ep 6:9  
 \* 4:2: Ep 6:18; Plp 4:6    \* 4:3: Lom 15:30; Ep 6:19

vê ek yêlô nanaŋ anêŋ abô hathak Kilisi atu ba havuŋi êlêm yaiŋ. Abô êŋ intu lêk yahamô koladôŋ hathak. <sup>4</sup> Ba intu noten mek ek yanaŋ abô êŋ ni yaiŋ êtôm Wapômbêŋ anêŋ lahaviŋ ek avômalô sapêŋ neyala.

<sup>5</sup> \*Ômô haviŋ nê takatu ba miŋ êvhaviŋ ami, ma nomben lôk auk mavi wak nômbêŋ intu ma nômbôlêm loŋôndê atu ba nuŋgwik Kilisi thô êndêŋ i. <sup>6</sup> \*Undum ek anêm abô sapêŋ ida yôhokna êtôm nôm lôk ŋgwêk ek oyala loŋôndê ôwê avômalô tomtom iniŋ abô viyaŋ mavi.

*Pol hêv Tikikus lo Onesimiba i Kolosi*

<sup>7</sup> \*Alalôaniŋ aiyaŋ anôŋ Tikikus tem enaŋ êndêŋ môlô esak malêla takatu ba hapôm ya. Yani ma anyô ku majaŋ te ba hathak hadum Anyô Bêŋ anêŋ ku haviŋ ya. <sup>8</sup> \*Yahêv yani hathôk hathak ôdôŋ êntêk ek enaŋ nena lêk yêlô amô aisê ek indum môlô kapôlômim mavi. <sup>9</sup> \*Ma yahêv alalôaniŋ aiyaŋ anôŋ Onesimi hathôk haviŋ Tikikus. Yani ma môlôda te atu ba hamiŋ majaŋ. Thai tem nenaŋ esak nôm takatu ba habitak loŋ êntêk.

*Pol hêv thêlôninŋ leŋiŋmavi hadêŋ avômalô Kolosi*

<sup>10</sup> \*Alistakas atu ba hamô koladôŋ haviŋ ya hêv anêŋ lamavi hadêŋ môlô. Ma Mak, Balabas anêŋ naha hêv anêŋ lamavi hadêŋ môlô haviŋ. Mak hathôk ek môlô ma nosopa abô takatu ba bôk yahananŋ ba noja yani thô. <sup>11</sup> Ma Yisu ôpatu ba elam nena Jastas hêv anêŋ lamavi haviŋ. Anyô lô

\* **4:5:** Ep 5:15-16      \* **4:6:** Ep 4:29; 1Pi 3:15      \* **4:7:** Ep 6:21

\* **4:8:** Ep 6:22      \* **4:9:** Plm 10-12      \* **4:10:** Ap 12:12; 13:13; 15:37-39; 2Ti 4:11

êntêk êv ya thêvô bêñ anôñ. Thêlô êñ ma ñê Israêl ba idum ku enañ abô hathak Wapômbêñ anêñ loñ lôklinyak havinñ ya. Israêl miñ bêñ anôñ êmô havinñ ya ami. Mi, thêlô lô êntêk iyom.

<sup>12</sup> \*Eaplas, ma môlôda te, hêv anêñ lamavi hadêñ môlô. Yani ma Yisu Kilisi anêñ anyô ku ba hathak havalonñ môlô loñ lôklokwanñ hathak mek ek môlô numinñ êtôm ñê talañ ek noyala Wapômbêñ anêñ lahavinñ katô. <sup>13</sup> Yahanañ avanôñ biñ nena yani hathak hadum ku bêñ hathak môlô lôk avômalô Laodisia lo Hielapolis. <sup>14</sup> \*Alalôaniñ aiyañ anôñ dokta Luk lôk Dimas êv ininñ leninñmavi hadêñ môlô havinñ.

<sup>15</sup> Nônêm yenañ yalenñmavi êndêñ aiyañ thêlô anêñ Laodisia lôk Nimpa ma ñê êvhavinñ takatu ba êv yeyñ êmô anêñ unyak.

<sup>16</sup> Môlô te hasam kapya êntêk hadêñ môlô yôv, ma nônêm ni êndêñ avômalô êvhavinñ anêñ Laodisia ek nesam imbinñ. Ma kapya atu ba yahato ek Laodisia, thêlô nindum aêñ iyom ek môlô nosam.

<sup>17</sup> \*Ma nonañ êndêñ Alkipus nena, “Ku atu ba Wapômbêñ hêv hadêñ o, ma undum ku êñ dedaunñ mavi.”

<sup>18</sup> \*Ya Pol, hathak yada yabaheñ ma yahato yalenñmavi êntêk hadêñ môlô.\* Yahamô koladônñ ba intu lemimimbi ya. Wapômbêñ anêñ wapôm êmô imbinñ môlô.

\* **4:12:** Kol 1:7; Plm 23      \* **4:14:** Plm 24      \* **4:17:** Plm 2

\* **4:18:** 1Ko 16:21      \* **4:18:** Anyô yanñ hêv Pol sa ba hato anêñ abô halôk kapya. Ma Pol da hato anêñ lamavi iyom hathak yanida banñ. Nôngô Lom 16:22.

**Wapômbêŋ Anêŋ Abô Mathen**  
**The New Testament in the Malei-Hote Language of**  
**Papua New Guinea**  
**Nupela Testamen long tokples Maei-Hote long Niugini**  
copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc. and The Malê people

Language: Hotê-Malê (Malei-Hote)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: The Malê people

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

c8e90bc3-6cab-57b1-9a48-04f5f30fe59a